

[Antonsen.]

lade det helt til landbruget selv at finde frem til den struktur, der er den rigtige i dag, og stadig tilpasse sig udviklingen. Det tillader man de andre erhverv; hvorfor skal kun landbruget være i spændetrøje? Spændetrøjen har hidtil været meget stram. Landbruget har ikke kunnet tilpasse sig, loven har hindret det; men når loven hindrer en udvikling i en mere rentabel retning, påtager lovgiverne sig samtidig et ansvar for at sikre landbrugets udøvere en rimelig levestandard. Det har man gjort hidtil igennem landbrugsordninger og hjemmemarkedsordninger, og det forpligter man sig til at blive ved med, når disse restriktioner stadig skal opretholdes.

Selv om markedsudviklingen er gået os imod, kunne rentabiliteten efter alt at dømme have været bedre, hvis landbrugerne selv havde kunnet tilpasse sig og udnytte de tekniske fremskridt. Restriktionernes hovedvirkning har jo været, at de har hindret en virkelig rationalisering af den vegetabiliske produktion; men jeg er også tilbøjelig til at tro, at den rationalisering, der ville have været mulig inden for husdyrproduktionen, hæmmes, så længe man hindrer, at der finder en specialisering sted. Hvis en række større brug kunne specialisere sig i vegetabilisk produktion, ville der jo være basis for, at de kunne opgive husdyrproduktionen; derved ville der blive større produktionsmuligheder for de mindre brug, som så formentlig ville specialisere sig i husdyrproduktion.

De regler, vi har haft, har i høj grad virket bevarende på de blandede bedrifter og hindret en specialisering inden for landbruget svarende til den, som har fundet sted inden for de øvrige erhverv. Vi må jo gøre os klart, at når vi har disse restriktioner, forpligter vi os også til at opretholde støtteordninger, og vi må samtidig tænke på, at når vi skal have disse støtteordninger, er det andre, der må betale. Landbruget ønsker ikke hjælp, og jeg tror heller ikke, man kan sige, at de øvrige erhverv ønsker, at vi her i landet skal yde en permanent støtte til et stort erhvervsområde, en støtte, som jo kun er nødvendig, eller som væsentligst er nødvendig, fordi landbruget ikke kan få lov til at tilpasse sig. Jeg tror også nok, den øvrige befolkning og hver-

vene af hensyn til deres konkurrenceevne helst ville have fødevarerne til lavere priser end dem, vi får under de nuværende landbrugsordninger.

Vi har erfaringer for, at dansk landbrug tidligere har gennemført gennemgribende omstillinger; sidst så vi — det var i 1870'erne — hvorledes landbruget under pres af de ændrede vilkår udefra foretog en betydelig omlægning. I andre vesteuropæiske lande opretholdt man i høj grad restriktioner, og man måtte gå i gang med en landbrugsstøtte, som endnu ikke har kunnet afvikles i disse lande, og det vil formentlig vare længe, før den kan afvikles. Hvorfor skal vi denne gang hindre landbruget i at foretage den tilpasning, som de udefra kommende vilkår betinger? Hvorfor ikke lade de traditioner, som dansk landbrug har med hensyn til omstilling, og dets evne dertil få lov at udfolde sig?

Man kan måske mod den frie sammenlægningsret indvende, at vi vil se jordkoncentrationer. Det ved vi jo ikke, men hvis landbrugerne finder ud af, at der skal ret store arealer til for at gennemføre den mest rentable vegetabiliske produktion, vil det måske nok blive ret store ejendomme, der specialiserer sig i en sådan produktion; vi har også inden for de øvrige erhverv en række områder, hvor virksomhederne bliver ret store. Man vil måske sige: ja men vil det ikke blive byboere, der køber disse ejendomme? Jeg vil da mene, at risikoen for, at byboere opkøber landbrugsejendomme, er betydelig større i øjeblikket, og vi ser jo også faktisk meget store opkøb af landbrugsejendomme fra byboeres side, fordi der rent faktisk ikke er landbrugere til at opkøbe dem. Hvis der var fri adgang til sammenlægning, ville landbrugere have betydelig større mulighed for gevinst ved sammenlægning, og en større del af landbrugsjorden ville formentlig blive på landbrugeres hænder.

Man kan yderligere sige: ja men hvis nu disse byboere køber op i spekulationsøjemed? Dertil kan jeg svare, at det vil man måske nok, men det kan ikke være denne lovgivnings opgave at begrænse spekulationer. Vi må på dette område eventuelt skærpe beskatningen ved jordspekulation; derved vil interessen for at opkøbe jord i spekulationsøjemed formindskes.